

Dosarul nr. 3ra-1118/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: V. Ciumac)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Bostan, V. Negru, A. Pahopol)

DECIZIE

06 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Galina Stratulat
Sveatoslav Moldovan

examinând recursul depus de Caraiani Gheorghe și avocatul Ion Popescu,
în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată
depusă de Caraiani Gheorghe reprezentat de avocatul Chilat Nicolae împotriva
Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni cu privire la
anularea datoriei și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 11 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a
admis apelul depus de Caraiani Gheorghe reprezentat de avocatul Ion Popescu din
alte motive, s-a casat hotărârea din 07 noiembrie 2018 a Judecătoria Chișinău, sediul
Rîșcani și s-a emis o decizie nouă de respingere a acțiunii ca neîntemeiată

c o n s t a t ă :

La 22 septembrie 2017 Caraiani Gheorghe reprezentat de avocatul Chilat Nicolae în baza mandatului seria MA nr. 1150410 din 04 septembrie 2017 a depus cerere de chemare în judecată împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni cu privire la anularea datoriei și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii avocatul Chilat Nicolae a indicat că la 24 mai 2017 Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni a debransat apartamentul nr. XXXXX din str. XXXXX, al cărui proprietar este Caraiani Gheorghe, de la rețeaua electrică.

La 14 iulie 2017 Caraiani Gheorghe a recepționat somația de plată, prin care furnizorul de energie electrică i-a adus la cunoștință că suma datoriei pentru consumul energiei electrice constituie 16405,98 de lei, somându-l să achite benevol datoria respectivă până la 24 iulie 2017, în caz contrar se va adresa în instanța de judecată pentru încasarea forțată a acesteia.

Presupusa datorie în sumă de 16405,98 de lei a fost invocată de pârât în baza actului nr. A 10204 din 05 martie 2012 de depistare a încălcării clauzelor contractuale.

La 15 martie 2012 Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni a înaintat spre plată lui Caraiani Gheorghe factura pentru energia electrică în cazul încălcării clauzelor contractuale pentru perioada de facturare 06 martie 2011 – 05 martie 2012 în sumă de 16405,98 de lei.

Caraiani Gheorghe nu recunoaște presupusa datorie pentru consumul energiei electrice în mărime de 16405,98 de lei, achitând lunar doar facturile pentru consumul curent al energiei electrice pentru perioada cuprinsă între 15 martie 2012 (emiterea facturii inițiale) – 24 mai 2017 (momentul deconectării).

Mai mult ca atât, Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni nu a înaintat în termenul legal de 3 ani în instanța de judecată acțiune împotriva lui Caraiani Gheorghe privind încasarea forțată a presupusei datorii în mărime de 16405,98 de lei pentru consumul energiei electrice.

Or, conform art. 267 alin. (1) din Codul civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

La 06 septembrie 2017 Caraiani Gheorghe s-a adresat Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni cu cerere prealabilă, solicitând corectarea facturii pentru energia electrică din 15 martie 2012 în cazul încălcării clauzelor contractuale pentru perioada 06 martie 2011 – 05 martie 2012, prin excluderea datoriei în mărime de 16405,98 de lei ca fiind neîntemeiată și tardivă, cu reconectarea în cel mai scurt timp a apartamentului nr. XXXXX din str. XXXXX la rețeaua electrică.

La 21 septembrie 2017 Caraiani Gheorghe a recepționat răspunsul Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni nr. 0505/66929 din 14 septembrie 2017, prin care cererea prealabilă a fost respinsă ca neîntemeiată din motiv că factura de plată a datoriei în sumă de 16405,98 de lei (neachitarea căreia a servit drept temei pentru deconectarea de la rețeaua electrică a locului de consum NLC:XXXXX) a fost emisă în conformitate cu normele în vigoare. Expirarea termenelor de prescripție extinctivă nu înlătură caracterul legal al dreptului pretins. Reconectarea la rețeaua electrică a locului de consum NLC:XXXXX va fi posibilă doar după înlăturarea motivelor care au dus la deconectare și achitării taxei pentru reconectare, situație prevăzută de pct. 132 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice din 15 decembrie 2010.

Consideră Caraiani Gheorghe că nu are nicio datorie la plata pentru consumul energiei electrice, iar deconectarea apartamentului de la rețeaua electrică este ilegală și abuzivă, deoarece contractul de prestări de servicii de energie electrică clar prevede obligația furnizorului la prestarea energiei electrice în condițiile în care consumatorul achită consumul de energie electrică.

Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni deține monopolul în mun. Chișinău de furnizare a energiei electrice, iar consumatorul Caraiani Gheorghe se află imposibilitate de a contracta un alt prestator și nici de a găsi o altă sursă alternativă de energie.

Familia Caraiani la moment se află într-o situație materială dificilă impusă de Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni, energia electrică fiind una din necesitățile vitale ale omului, or, Constituția Republicii Moldova, legislația națională în vigoare și tratatele internaționale cert prevăd obligația statului de a crea condiții normale de trai decent pentru fiecare cetățean.

Conform art. 47 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

Pe lângă acestea, soția lui Caraiani Gheorghe – Caraiani Maria suferă de o serie de maladii, iar deconectarea de la rețeaua electrică a locuinței lor a dus la încălcarea regimului special de îngrijire prescris ultimei, precum și la deteriorarea tuturor produselor alimentare din frigider, ce este simțitor pentru o familie de pensionari.

Stresul emoțional puternic suportat ca consecință a primirii facturii de plată în sumă enormă pentru consum energiei electrice, a agravat starea de sănătate a Mariei Caraiani.

Afară de aceasta familia Caraiani nu dispune de surse financiare, supraviețuind doar din pensia mizeră pe care o primesc lunar, care de abia atinge nivelul minim de existență conform datelor statistice.

A cerut Caraiani Gheorghe reprezentat de avocatul Chilat Nicolae admiterea acțiunii, anularea datoriei în sumă de 16405,98 de lei înaintată spre plată de Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni lui Caraiani Gheorghe prin factura pentru energia electrică din 15 martie 2012 în cazul încălcării clauzelor contractuale pentru perioada de facturare 06 martie 2011 – 05 martie 2012, ca fiind neîntemeiată și tardivă, și compensarea prejudiciului moral în mărime de 100000 de lei.

Prin hotărârea din 07 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea a fost respinsă ca tardivă.

Prima instanță a motivat soluția că Caraiani Gheorghe, cunoscând cu certitudine despre emiterea facturii pentru energia electrică în cazul încălcării clauzelor contractuale din 15 martie 2012, expediată acestuia la 17 martie 2012, a depus cererea prealabilă abia la 06 septembrie 2017, adică peste 5 ani, 04 luni și 19 zile de la expirarea termenului de prescripție pentru adresarea cu aceasta, iar cu acțiune în instanța de judecată s-a adresat la 22 septembrie 2017 de la expirarea termenului de prescripție, astfel termenul de 30 de zile, în interiorul căruia reclamantul avea dreptul să depună cererea de chemare în judecată, s-a prescris la 17 mai 2012, ultimul omițând în mod esențial acest termen.

Atât în referința depusă, cât și în cadrul ședinței de judecată reprezentantul Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni a invocat prescripția în favoarea sa.

Prin decizia din 11 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul depus de Caraiani Gheorghe reprezentat de avocatul Ion Popescu din alte motive, s-a casat hotărârea din 07 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și s-a emis o decizie nouă de respingere a acțiunii ca neîntemeiată.

Referitor la tardivitatea acțiunii instanța de apel a motivat decizia că Caraiani Gheorghe a respectat procedura de soluționare a litigiului pe cale amiabilă,

adresându-se Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni cu cererea prealabilă la 06 septembrie 2017, prin care a solicitat corectarea facturii de plată prin excluderea datoriei în mărime de 16405,98 de lei ca fiind neîntemeiată și tardivă, și reconectarea apartamentului nr. XXXXX din str. XXXXX, al cărui proprietar este, la rețeaua electrică.

Cererea prealabilă a fost recepționată de Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni la 11 septembrie 2017.

Prin răspunsul nr.0505/66929 din 14 septembrie 2017 Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni a comunicat avocatului lui Caraiani Gheorghe - Chilat Nicolae că factura de plată în sumă de 16405,98 lei, neachitarea căreia a servit drept temei pentru deconectarea de la rețeaua electrică a locului de consum NLC:XXXXX, a fost emisă în conformitate cu normele în vigoare, iar reconectarea la rețeaua electrică a locului de consum va fi posibilă doar după înlăturarea motivelor care au dus la deconectare.

Instanța de apel a apreciat ca fiind eronată concluzia primei instanței de respingere a acțiunii ca fiind tardivă, or, în răspunsul la cererea prealabilă Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni nu a invocat tardivitatea acesteia, cererea prealabilă depusă de Caraiani Gheorghe s-a soluționat în fond și s-a respins ca fiind neîntemeiată.

A concluzionat instanța de apel că acțiunea înaintată de Caraiani Gheorghe la 22 septembrie 2017, a fost depusă în instanța de contencios administrativ în termen, cu respectarea procedurii prealabile, la care a primit un răspuns în fond.

Privitor la netemeinicia acțiunii, instanța de apel a stabilit că prin actul nr. A 10204 din 05 martie 2012 de depistare a încălcării clauzelor contractuale la locul de consum a consumatorului Caraiani Gheorghe din XXXXX, str. XXXXX, s-au depistat intervenții în schema de funcționare a echipamentului de măsurare, adică a fost deconectat firul nul de până la evidență sub izolație la automatul de până la evidență sub un material izolant (f.d. 14).

Actul menționat Caraiani Gheorghe a refuzat să-l semneze, fără a oferi careva explicații în acest sens.

Prin cererea de chemare în judecată Caraiani Gheorghe solicită anularea datoriei de 16405,98 de lei inclusă în factura pentru energia electrică în cazul încălcării clauzelor contractuale din 15 martie 2012 ca neîntemeiată și tardivă.

Caraiani Gheorghe nu a contestat actul de depistare a încălcării clauzelor contractuale nr. A 10204 din 05 martie 2012, în temeiul căruia a fost înaintată spre achitare factura în sumă de 16405,98 de lei, acesta fiind în vigoare și în continuare produce efecte juridice.

Privitor la argumentul lui Caraiani Gheorghe că datoria în mărime de 16405,98 de lei urmează a fi anulată ca fiind prescrisă, instanța de apel a reținut că reieșind din prevederile art. 281 din Codul civil expirarea termenului de prescripție nu stinge definitiv obligația acestuia de plată a datoriei formate pentru consumul energiei electrice în cazul încălcării clauzelor contractuale, ci eventual ar exclude dreptul creditorului Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni de a cere și de a încasa această sumă în mod forțat, în timp ce debitorul este îndreptățit să-și execute obligația chiar după expirarea termenului de prescripție.

La 22 iulie 2019 Caraiani Gheorghe și avocatul Ion Popescu în baza mandatului seria MA nr. 0318518 din 22 martie 2018, au depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 11 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei decizii noi de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului au indicat că Caraiani Gheorghe nu a recunoscut și s-a opus achitării datoriei de 16405,98 de lei, invocând prescripția extinctivă, iar Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni nu este în drept să ceară această datorie, precum și nici să întreprindă acțiuni abuzive de deconectare a apartamentului recurentului de la rețeaua electrică în baza datoriei prescise.

Dreptul intimatului de a cere datoria în sumă de 16405,98 de lei a apărut în baza actului nr. 10204 din 05 martie 2012 de depistare a încălcării clauzelor contractuale și s-a prescris la expirarea termenului de 3 ani, adică la 05 martie 2015.

Instanța de apel urma să aplice prescripția extinctivă și să constate faptul că datoria lui Caraiani Gheorghe față de Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni s-a prescris, iar o eventuală solicitare de achitare a datoriei din partea intimatului urma să fie respinsă ca fiind tardivă.

Presupusa datoriei nu a fost recunoscută de Caraiani Gheorghe, acesta achitând lunar doar consumul curent de energie electrică pe perioada cuprinsă între luna martie 2012 – 24 mai 2017 (momentul deconectării).

Conform art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Din materialele cauzei rezultă că copia deciziei din 11 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa lui Caraiani Gheorghe și avocatului acestuia Ion Popescu la 05 iulie 2019, recepționată de către ultimul la 15 iulie 2019 (f.d.120-121).

Cererea de recurs a fost depusă la 22 iulie 2019, adică în termenul prevăzut de lege.

La 06 august 2019 Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni a depus referință, solicitând respingerea recursului depus de Caraiani Gheorghe reprezentat de avocatul Ion Popescu, invocând că actul A 10204 din 05 martie 2012 în baza căruia a fost calculată și înaintată spre plată factura din 15 martie 2012 în sumă de 16405,98 de lei este în vigoare, iar alte motive de anulare a acesteia în speță nu se atestă.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că prezentul litigiu a fost soluționat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

Prin Legea nr. 116 din data de 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

Conform art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

Conform art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Conform art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

Conform art. 248 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral decizia instanței de apel și emite o decizie nouă.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei decizii noi de admitere a acțiunii în parte, din motivele ce succed.

Din materialele cauzei rezultă că la 05 martie 2012 reprezentanții Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni au întocmit actul de control al echipamentului de măsurare NLC:XXXXX și actul nr. A 10204 de depistare a încălcării clauzelor contractuale la locul de consum a consumatorului Caraiani Gheorghe din XXXXX, prin care s-au depistat intervenții în schema de funcționare a echipamentului de măsurare, adică deconectat firul nul de până la evidență la automatul de până la evidență sub un material izolant (f.d. 14-15).

La 15 martie 2012 a fost întocmită factura pentru energia electrică în cazul încălcării clauzelor contractuale pentru perioada 06 martie 2011 – 05 martie 2012, la locul de consum NLC:XXXXX din XXXXX, în sumă de 16405,98 de lei, expediată în adresa lui Caraiani Gheorghe la 17 martie 2012 (f.d. 13).

La 05 mai 2012 Caraiani Gheorghe a depus cerere de chemare în judecată împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni, solicitând anularea actului nr.0505/25652-20120312, cu reconectarea la energia electrică (f.d. 38, 41).

Concomitent prin cererea nr. 22053 din 05 mai 2012, în legătură cu depunerea cererii de chemare în judecată, Caraiani Gheorghe a solicitat Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni reconectarea la rețeaua electrică a locului de consum NLC:XXXXX (f.d. 35).

Prin răspunsul nr.0505/51670 din 12 iunie 2012 Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni a comunicat lui Caraiani Gheorghe că în baza demersului și documentelor prezentate, la 25 mai 2012 apartamentul a fost reconectat la rețeaua electrică (f.d. 40).

La 25 ianuarie 2013 Caraiani Iurie, fiul lui Caraiani Gheorghe, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni, solicitând obligarea acesteia de a înainta acțiune în judecată (f.d. 48 verso-51).

Prin încheierea din 11 februarie 2013 a Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău, cererea de chemare în judecată depusă de Caraiani Iurie a fost restituită în temeiul art. 171 alin. (2) din Codul de procedură civilă (f.d. 60a).

Prin preavizul nr.0505/75184 din 18 noiembrie 2013, Caraiani Gheorghe a fost somat de Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni că în cazul neachitării datoriei acumulate în mărime de 16430,37 de lei până la 28 noiembrie 2013, furnizarea energiei electrice va fi sistată (f.d. 44).

Prin somația de plată nr. 0505/50522 din 14 iulie 2017, Caraiani Gheorghe a fost informat de Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni că la data de 14 iulie 2017 suma datoriei pentru energia electrică consumată constituie 16405,98 lei, solicitând achitarea acesteia până la 24 iulie 2017, în caz contrar se va adresa în instanța de judecată privind încasarea forțată a acesteia (f.d. 16).

La 06 septembrie 2017 Caraiani Gheorghe s-a adresat Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni cu cerere prealabilă, recepționată de către de către aceasta la 11 septembrie 2017, solicitând corectarea facturii pentru energia electrică în cazul încălcării clauzelor contractuale pentru perioada 06 martie 2011 – 05 martie 2012, prin excluderea datoriei în mărime de 16405,98 de lei ca fiind neîntemeiată și tardivă, cu reconectarea în cel mai scurt timp a apartamentului nr. XXXXX din str. XXXXX, la rețeaua electrică (f.d. 17-19).

Prin răspunsul nr. 0505/66929 din 14 septembrie 2017, Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni a respins cererea prealabilă din 06 septembrie 2017 depusă de Caraiani Gheorghe ca neîntemeiată, motivând că factura de plată a datoriei în sumă de 16405,98 de lei (neachitarea căreia a servit drept temei pentru deconectarea de la rețeaua electrică a locului de consum NLC:XXXXX) a fost emisă în conformitate cu normele în vigoare. Expirarea termenelor de prescripție extinctivă nu înlătură caracterul legal al dreptului pretins. Reconectarea la rețeaua electrică a locului de consum NLC:XXXXX va fi posibilă doar după înlăturarea motivelor care au dus la deconectare și achitării taxei pentru reconectare, situație prevăzută de pct. 132 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice din 15 decembrie 2010 (f.d. 20).

La 22 septembrie 2017 Caraiani Gheorghe reprezentat de avocatul Chilat Nicolae a depus cerere de chemare în judecată împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni, solicitând anularea datoriei în sumă de 16405,98 de lei față de Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni înaintată spre plată prin factura pentru energia electrică în cazul încălcării clauzelor contractuale pentru perioada 06 martie 2011 – 05 martie 2012, ca fiind neîntemeiată și tardivă.

Conform art. 14 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 (în vigoare la momentul adresării cu cerere prealabilă și cu acțiune în judecată), persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității

publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel.

Potrivit art. 16 alin. (1) din Legea enunțată, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte, a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

Conform art. 17 alin. (1) lit. a) din Legea contenciosului administrativ, cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia.

În contextul expus, se constată că Caraiani Gheorghe s-a adresat în instanța de judecată în termenul prevăzut de lege și cu respectarea procedurii prealabile, or, prin răspunsul nr. 0505/66929 din 14 septembrie 2017, Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni a respins cererea prealabilă din 06 septembrie 2017 depusă de Caraiani Gheorghe ca neîntemeiată, fără a invoca tardivitatea acesteia.

Conform art. 267 alin. (1) din Codul civil, (până la modificările operate prin Legea privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative nr. 133 din 15 noiembrie 2018, în vigoare din 14 ianuarie 2019, cu unele excepții), termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Prescripția extinctivă ca termen juridico-civil se răsfrânge asupra posibilității apărute la persoană (fizică sau juridică) de a-și apăra dreptul încălcat pe calea acțiunii civile.

Prescripția extinctivă este termenul, la expirarea căruia în cazul în care acțiunea n-a fost înaintată, se stinge dreptul civil, apărut în urma delictului civil, la admiterea acțiunii - dreptul la apărare pe calea acțiunii civile – dreptul la acțiune.

Expirarea prescripției extinctive nu duce la încetarea dreptului subiectiv civil încălcat, ci stinge dreptul subiectiv civil la apărare pe calea acțiunii civile.

Dreptul subiectiv încălcat poate fi benevol executat de către persoana obligată și după expirarea prescripției extinctive.

Prescripția extinctivă trebuie înțeleasă ca termen care determină granițele de timp ale cerințelor respective, dispunând de posibilitatea de exercitare forțată în ordine judecătorească.

Obiect al prescripției extinctive este dreptul de a cere, adică dreptul îndreptat la apărarea dreptului subiectiv încălcat sau interesului protejat de lege.

Reieșind din prevederile art. 271 din Codul civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția.

Prescripția începe să curgă doar din momentul în care este încălcat dreptul subiectiv sau interesul protejat de lege.

Subiect al dreptului de înaintare a cererii față de instanță despre expirarea termenului de prescripție este reclamantul și pârâtul.

În virtutea art. 271 din Codul civil, reclamantul se include de prevederea „la cererea persoanei, în favoarea căreia a curs prescripția”, or, legislația civilă cunoaște cazuri, când la reclamant poate să apară necesitatea în apărarea intereselor sale pe calea cererii referitor la omiterea termenului de prescripție.

Potrivit art. 281 alin. (1) din Codul civil, după expirarea termenului de prescripție extinctivă, debitorul poate refuza executarea obligației.

La expirarea prescripției se pierde posibilitatea exercitării forțate a dreptului subiectiv prin intermediul acțiunii.

Dacă termenul de prescripție a expirat, persoana obligată se eliberează de executarea obligației.

Analizând materialele dosarului în raport cu normele de drept citate asupra, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră eronată decizia instanței de apel de respingere a acțiunii ca neîntemeiată, fără să se țină cont de faptul că datoria în sumă de 16405,98 de lei apărută în baza actului nr. A 10204 din 05 martie 2012 de depistare a încălcării clauzelor contractuale la locul de consum a consumatorului Caraiani Gheorghe din XXXXX, (în temeiul căruia a fost emisă factura pentru energia electrică în cazul încălcării clauzelor contractuale din 15 martie 2012 pentru perioada de facturare 06 martie 2011 - 05 martie 2012), a devenit prescrisă la expirarea termenului de prescripție general de 3 ani prevăzut de lege, adică la 05 martie 2015.

Pe lângă acestea, la materialele cauzei nu se atestă probe justificative că Caraiani Gheorghe în perioada 15 martie 2012 (data întocmirii facturii) – 22 septembrie 2017 (data adresării cu acțiune în judecată) ar fi efectuat careva plăți benevole întru stingerea datoriei în mărime de 16405,98 de lei, în situația în care acesta cu vehemență nu recunoaște respectiva datorie.

La fel, lipsesc probe că Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni s-ar fi adresat în instanța de judecată în interiorul termenului de prescripție extinctivă, adică de la 05 martie 2012 – până la 05 martie 2015 inclusiv, privind încasarea forțată din contul lui Caraiani Gheorghe a datoriei în mărime de 16405,98 de lei pentru consumul energiei electrice.

Instanța de apel a ignorat faptul că deși a expirat termenul de prescripție extinctivă de executare benevolă a datoriei în litigiu, prescrisă încă la data de 05 martie 2015, totuși prin somația din 14 iulie 2017 nr. 0505/50522 Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni a cerut consumatorului Caraiani Gheorghe stingerea benevolă a acesteia până la data de 24 iulie 2017, iar în caz de neachitare se va adresa în instanța de judecată pentru încasarea forțată a datoriei respective.

În contextul expus, este întemeiată pretenția lui Caraiani Gheorghe privind anularea datoriei în mărime de 16405,98 de lei înaintată spre plată de Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni prin factura din 15 martie 2012 pentru perioada de facturare 06 martie 2011 – 05 martie 2012, având în vedere faptul că aceasta a devenit prescrisă încă la data de 05 martie 2015, iar intimata nu și-a valorificat dreptul de încasare forțată a datoriei pe calea acțiunii civile în interiorul termenului prevăzut de legislația în vigoare.

Respectiv, debitorului Caraiani Gheorghe nu i se poate imputa achitarea benevolă a datoriei prescrise în mărime de 16405,98 de lei pentru consumul energiei electrice pentru perioada de facturare 06 martie 2011 – 05 martie 2012, în cazul în care la expirarea prescripției extinctive Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni a pierdut posibilitatea de a cere executarea silită a acesteia.

Prin urmare, pretenția lui Caraiani Gheorghe privind anularea datoriei în sumă de 16405,98 de lei înaintată spre plată de Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni prin factura din 15 martie 2012 pentru energia electrică în cazul încălcării clauzelor contractuale pentru perioada de facturare 06 martie 2011 – 05 martie 2012, ca fiind tardivă, este întemeiată și urmează a fi admisă.

În susținerea opiniei enunțate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Muhina vs. Republica Moldova, nr. 342/09 din 03 septembrie 2019, unde Curtea a notat că admiterea acțiunii depuse de către ÎMGFL în afara termenului legal și eșecul instanțelor judecătorești de a oferi o motivare justificată și suficientă cu privire la aplicabilitatea excepției prevăzute la art. 276 din Codul civil au constituit o încălcare a dreptului reclamantei la un proces echitabil garantat de art. 6§1 din Convenție.

Pretenția lui Caraiani Gheorghe privind încasarea din contul Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni în beneficiul său a sumei de 100000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, instanța de recurs o consideră neîntemeiată și urmează a fi respinsă, or, admiterea pretenției privind anularea datoriei în sumă de 16405,98 de lei înaintată spre plată în baza facturii pentru energia electrică în cazul încălcării clauzelor contractuale din 15 martie 2012, ca fiind tardivă, reprezintă în sine o satisfacție echitabilă pentru orice prejudiciu moral suportat.

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul depus de Caraiani Gheorghe și avocatul Ion Popescu, de a casa integral decizia din 11 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 07 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și de a emite o decizie nouă de admitere a acțiunii în partea anulării datoriei în sumă de 16405,98 de lei înaintată spre plată de Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni lui Caraiani Gheorghe în baza facturii din 15 martie 2012 pentru energia electrică în cazul încălcării clauzelor contractuale pentru perioada de facturare 06 martie 2011 – 05 martie 2012, ca fiind tardivă, iar în partea compensării prejudiciului moral de a respinge acțiunea ca neîntemeiată.

În conformitate cu art. 247 și art. 248 alin. (1) lit. c) și alin. (2) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de Caraiani Gheorghe și avocatul Ion Popescu.

Se casează integral decizia din 11 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 07 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Caraiani Gheorghe reprezentat de avocatul Chilat Nicolae împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni cu privire la anularea datoriei și repararea prejudiciului moral, și se emite o decizie nouă de admitere a acțiunii în parte, prin care:

Se anulează datoria în sumă de 16405 (șaisprezece mii patru sute cinci), 98 de lei înaintată spre plată de Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” societate pe acțiuni lui Caraiani Gheorghe prin factura din 15 martie 2012 pentru energia electrică în cazul încălcării clauzelor contractuale pentru perioada de facturare 06 martie 2011 – 05 martie 2012, ca fiind tardivă.

În rest, acțiunea depusă de Caraiani Gheorghe privind compensarea prejudiciului moral, se respinge ca neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Galina Stratulat

Sveatoslav Moldovan